

Wertykulator Fast Protec – SPEED – nie tylko do metody wlewowej

System Fast Protec jest obecny w technice dentystycznej i staje się coraz bardziej popularny ze względu na swoją wielozadaniowość. Został zaprojektowany przez technika dentystycznego – dlatego uwzględnił (i nadal uwzględnia w związku z wprowadzanymi modyfikacjami na podstawie analizy danych pozyskiwanych od użytkowników) wszystkie techniczne aspekty nowoczesnej, ergonomicznej pracy. Fast Protec to precyzyjne narzędzia, nowoczesne materiały i nowatorskie koncepcje usprawniające i optymalizujące pracę w laboratorium. Obecnie model laboratoryjnego wielozadaniowego wertykulatora – „podwójny” wertykulator (fot. 1) z ergonomiczną wersją puszkki i ramką do kluczy silikonowych (fot. 2-3), który w nowej, podstawowej wersji wielokrotnie zwiększył zakres wykonywanych zadań (fot. 4-8) – znalazł stałe miejsce w laboratorium techniki dentystycznej.

Belki – wzmocnienia pod kontrolą wertykulatora

Jednym z wielu innowacyjnych rozwiązań są stalowe belki do szybkiego budowania wzmocnień dla „kontrolnych kluczy implantologicznych” lub zbrojenia trzonów protez typu Toronto Bridge na implantach – Easy Bar (fot. 9). Zestaw składa się z profilowanych elementów belek, przygotowanych ze stali typu INOX, powiększających się o 0,5 mm – w rozmiarach od 6 do 30 mm. Tego typu konfiguracja pozwala bez problemu dostosować odpowiednie elementy do złożenia wzmocnień. W celu ułatwienia pracy w zestawie znalazł się klucz montażowy, który pozwala zmierzyć odległość pomiędzy łącznikami zamontowanymi na implantach i dobrać optymalny łącznik z zestawu Easy Bar. Ponieważ w każdym rozmiarze znajduje się 5 belek – do dyspozycji jest 245 elementów, z których można wykonać np. „nieskończenie wiele” (czasowych) kluczy implantologicznych

lub docelowych wzmocnień (fot. 10), ponieważ elementy wykorzystane w pracach podstawowych można uzupełniać w każdym rozmiarze. Otwory montażowe zostały przygotowane dla standardowych łączników implantologicznych, ale w przypadku większych średnic łączników otwory mogą być profilowane mechanicznie. Mechanicznie można także zmienić przebieg belki nad łukiem wyrostka zębodołowego (fot. 11-12).

Wertykulator

Wszystkie rozwiązania wspomaga precyzyjny wertykulator z systemem magnetycznych połączeń modeli niezależnie od typu ich podstawy, która może być wolna lub zaopatrzona w dowolny układ *split cast*. Połączenia modeli, klucze przestrzenne i wszelkie matryce robocze są wykonywane wyłącznie przy użyciu silikonów technicznych typu „A” – żadnych czynności nie wykonuje się z wykorzystaniem gipsów – co znacznie usprawnia i przyspiesza prace laboratoryjne.

Silikony Fast Protec typu „A” dla metody wlewowej

Podstawowym materiałem pomocniczym przygotowanym dla wielu funkcji (formy, klucze kontrolne, klucze bazowe, montaż modeli) są silikon – precyzyjny (odpowiedzialny za precyzyjne pozycjonowanie i odtwarzanie wymodelowanych elementów) i standardowy (pełniący funkcje dopełniające i montażowe), o zaplanowanej, optymalnej plastyczności, twardości, a także stabilności chemicznej (nie wymaga pracy w rękawiczkach ochronnych). Silikony typu „A” (dwie masy *putty* – mieszane w stosunku 1:1) charakteryzują się – w przeciwieństwie do silikonów typu „C” (masa *putty* + katalizator dodawany proporcjonalnie w postaci płynu lub pasty) – stabilną strukturą warstwy powierzchniowej, która nie absorbuje mono-

TITLE: Fast Protec verticulator – SPEED – not only for the pouring method

STRESZCZENIE: System Fast Protec jest obecny w technice dentystycznej i staje się coraz bardziej popularny ze względu na swoją wielozadaniowość. To nowoczesne, wielozadaniowe, ergonomiczne

urządzenie przeznaczone do wielu istotnych, estetycznych prac z zakresu techniki dentystycznej wykonywanych we współczesnym laboratorium.

SŁOWA KLUCZOWE: wertykulator Fast Protec
SUMMARY: The Fast Protec system is present in dental technology and is becoming more and

more popular due to its multitasking nature. It is a modern, multi-purpose, ergonomic device intended for many important, aesthetic restorations in the field of dental technology fabricated in a modern laboratory.

KEYWORDS: Fast Protec verticulator

merów w kontakcie z płynnym akrylem. Proces absorpcji monomeru przez silikony typu „C” powoduje radykalną zmianę w proporcjach prawidłowo przygotowanego akrylu, w wyniku której polimeryzacja w kontakcie z nim nie może przebiegać prawidłowo i powstaje matowa, porowata powierzchnia akrylowa, która ze względu na osłabioną i „rozrzedzoną” strukturę nie może zostać prawidłowo wypolerowana (pozostaje porowata – w obrazie mikroskopowym) i staje się retencją dla płytki bakteryjnej. Silikony typu „A” nie absorbują monomerów – ta korzystna cecha wpływa na najwyższą jakość wykonywanych części akrylowych w najbardziej newralgicznych, precyzyjnie wymodelowanych częściach konstrukcji – kieszonkach dziąsłowych i przestrzeniach międzyzębowych. Oczywiście przeprowadzona zgodnie z procedurą metoda wlewowa ma dodatkowe pozytywne cechy technologii „wymiany wosku na akryl” – brak skurczu polimeryzacyjnego, możliwość precyzyjnej (głębokiej) charakteryzacji trzonu – akrylami o zmodyfikowanej barwie, możliwość precyzyjnego blokowania (przy użyciu wosków) modelu i konstrukcji „zamykanych” w protezie – przed procesem polimeryzacji.

Brak skurczu polimeryzacyjnego

Zamontowane w skrajnych elementach woskowych wymodelowanej protezy (fot. 13) (na tej samej wysokości) kanały: wlewowy i odpowietrzający ze stożkową komorą nadciśnieniową (fot. 14-15), zamknięte w kluczu silikonowym (fot. 16-20), po usunięciu wosków (fot. 21-24) i wprowadzeniu do polimeryzatora muszą pozostać nad lustrem wody w celu pozostania w chłodnej strefie polimeryzacji. W prawidłowym polimeryzatorze, gdzie źródło ciepła znajduje się w dolnej części komory, proces polimeryzacji prawidłowo przygotowanego akrylu (fot. 25) rozpoczyna się w dolnej części trzonu protezy i postępuje w kierunku strefy „chłodnej”, gdzie znajdują się stożki kompensacyjne (w nadciśnieniu 2,5 bara) – uzupełniające skurcz polimeryzacyjny wynikający z dodatniej różnicy w plastyczności akrylu występującej w chłodnej strefie kompensacyjnej. W celu realizacji tego rozwiązania model z wprowadzonym akrylem musi zostać zanurzony w wodzie wyłącznie do wysokości kanałów – ocenę tej sytuacji zapewnia konstrukcja wertykulatora Fast Protec – podstawa modelu gipsowego jest widoczna od strony dolnego ramienia (fot. 26).

Charakteryzacja trzonu protezy

Nowoczesna, estetyczna proteza w części akrylowej powinna być nie tylko charakteryzowana w strukturze

powierzchniowej, ale także zróżnicowana kolorystycznie – rozjaśnione kieszonki dziąsłowe, ciemniejsze przestrzenie międzykorzeniowe. Fast Protec przygotował w tym celu akryl z nowym płynem o wydłużonym czasie polimeryzacji. Przygotowane na ceramicznej płytce (z zestawu) kolory można precyzyjnie wprowadzić do silikonowego klucza (przed wlaniem akrylu bazowego) i ułożyć w optymalnej konfiguracji kolorystycznej. Barwienie akrylu tą metodą jest bardzo efektywne, pod pełną kontrolą miejsca i przestrzeni, w której należy uzyskać przewidywalne efekty estetyczne o „głębokim”, wewnętrznym zabarwieniu.

Blokowanie

Metoda wlewowa charakteryzuje się niską temperaturą polimeryzacji od 45°C do 55°C – co pozwala blokować woskiem (o wyższej temperaturze uplastyczniana) wszystkie elementy kluczowe przed polimeryzacją. Jest to istotne szczególnie przy pracach typu *overdenture* na implantach, w których zablokowanie akrylem elementów retencyjnych przykręconych do analogów implantów może być przyczyną ich uszkodzenia. Blokowanie woskiem w takich rozwiązaniach jest precyzyjne, skuteczne, proste, łatwe do usunięcia po polimeryzacji i szeroko stosowane przy rozwiązaniach standardowych lub niekonwencjonalnych. Technika wlewania ciekłego akrylu nie przemieści i nie odwarstwi nawet mikrouszczelnień wykonanych z wosku, ponieważ w fazie wprowadzania polimeru kontakt pomiędzy mediami odbywa się bez wywierania siły nacisku (tarcia) przy wzajemnych relacjach. Po „biernym” wypełnieniu formy ciekłym akrylem i jego wstępnej stabilizacji (około 3 minuty), w wyniku której następuje wstępna polimeryzacja (stan płynny zmienia się w stan plastyczny), zostaje podane do komory polimeryzacyjnej nadciśnienie (2,5 bara) i forma w „całości” jest ustabilizowana, bez możliwości przemieszczeń pod wpływem ciśnienia. Taki sposób wywierania nadciśnienia (neutralny przy wlewaniu akrylu – w przeciwieństwie do klasycznej metody „puszkowania” – tarcie akrylowego „ciasta”) niezbędnego do prawidłowego przebiegu procesu polimeryzacji wpływa korzystnie także na izolator alginatowy położony na model gipsowy. W metodach wlewowych izolujące błony alginatowe – nieuszkodzone „prasowaniem”, a wyłącznie dociśnięte i wyrównane pod względem grubości przez półpłynny akryl – pozwalają uzyskać wyjątkowo gładkie powierzchnie protez od strony dośluzówkowej (fot. 27). Pozostałym częściom akrylu gładką, jednorodną powierzchnię zapewnia forma z precyzyjnego silikonu Fast Protec typu „A” (fot. 28). ▶

► Mikroperełkowy akryl do metody wlewowej

Wśród różnych akryli stosowanych do wykonywania protez należy polecić do metody wlewowej akryl mikroperełkowy. Nowa „konstrukcja” części polimeru w postaci kulek gwarantuje w międzyprzestrzeniach przygotowanego płynnego akrylu obecność monomeru wyłącznie w ilości niezbędnej do wytworzenia połączeń w polimerach i budowę długich łańcuchów polimerowych. Jednocześnie zagęszczenie kulek w obszarze protezy wypiera ewentualny nadmiar monomeru (w przypadku błędów w przygotowaniu zawiesiny – nadmiar monomeru) w profile kanałów (poza obszar istotny dla protezy). W ten sam sposób wyrówna się ilość monomeru w trzonie protezy w przypadku zbyt małej ilości monomeru – brak optymalnej ilości monomeru przemieści się do kanałów (wlewowego i odpowietrzającego). Niskotemperaturowa polimeryzacja (45°C – 20/30 min) prawidłowo przygotowanego (wagowo z dokładnością do 0,01 g), zgodnie z proporcjami, akrylu o zmodyfikowanej strukturze zapewnia uzyskanie trzonów akrylowych (fot. 29) o właściwościach fizykochemicznych identycznych ze standardowymi akrylami stosowanymi do „puszkowania” w technice wysokotemperaturowej (96°C).

Podsumowanie

Jedno precyzyjne (projektowane i produkowane w technologii CAD/CAM) narzędzie pracy pozwala wymienić wosk na akryl z zaplanowaną charakterystyką (fot. 30), wykonać precyzyjne klucze z *wax-up*, klucze *mock-up*, precyzyjne korony i rozległe mosty tymczasowe metodą iniekcji akrylu lub kompozytu, zbudować stabilne klucze kontrolne dla implantów i zbrojenia protez typu Toronto Bridge w systemie profilu Easy Bar. Wertykulator Fast Protec to nowoczesne, wielozadaniowe, ergonomiczne urządzenie przeznaczone do wielu istotnych, estetycznych prac z zakresu techniki dentystycznej wykonywanych we współczesnym laboratorium. ■

Analizę rozwiązań protetycznych i stałą pomoc merytoryczną dotyczącą technologii dentystycznych zapewnia Centrum Edukacyjne Holtrade.

Kontakt: konsultacje@holtrade.pl
szkolenia@holtrade.pl
cadcam@holtrade.pl
www.holtrade.pl

fot. archiwum Holtrade

Fot. 1. Wertykulator firmy Fast Protec

Fot. 2. Elementy wertykulatora Fast Protec

Fot. 3. Wertykulator z wkładką do silikonowych kluczy pozycyjnych

Fot. 4. Wzorec protezy na implantach przygotowany do wykonania wzmocnienia trzonu

Fot. 5. Silikonowy klucz kontrolny – wycięte brodawki międzyzębowe do analizy przestrzeni

Fot. 6. Budowa w wertykulatorze zbrojenia do systemu odlewania pod kontrolą klucza z zębami sztucznymi

Fot. 7. Pozycjonowanie na łączniku otworu w 46 na śrubę do przykręcenia przyszłej protezy

Fot. 8. Kontrola wymodelowanego wzmocnienia przygotowanego do odlewania w wertykulatorze

Fot. 9. Zestaw belek systemu Easy Bar – Fast Protec

10

Fot. 10. Elementy wzmocnienia Easy Bar

11

Fot. 11. Wzmocnienie przebiegające łukiem nad wyrostkiem zębodołowym

12

Fot. 12. Easy Bar – pokryte opakerem – włączone w konstrukcje łączniki standardowe

Fot. 13. Standardowo wymodelowany w wosku trzon protezy całkowitej

13

Fot. 14. Kanaly wlewowo-odpowietrzające Fast Protec

14

Fot. 15. Model z kanałami pod kontrolą wertykulatora

15

16

Fot. 16. Silikony typu „A” do systemu Fast Protec

17

Fot. 17. Budowa precyzyjnego klucza silikonowego – I faza

18

Fot. 18. Silikon przesunięty poza zasięg modelowania w wosku – I faza – przed wulkanizacją w nadciśnieniu

Fot. 19. Klucz silikonowy – I faza – stabilizacja 4 min w nadciśnieniu 2,5 bar

Fot. 20. Klucz dopełniający z wertykulatorem w komorze nadciśnieniowej – II faza – stabilizacja 4 min (2,5 bar)

Fot. 21. Uwolnienie formy wlewowej z wosków – „na zimno”

22

Fot. 22. Precyzyjny klucz silikonowy po usunięciu wosków – zęby sztuczne przed przygotowaniem mechanicznym

23

Fot. 23. Zęby sztuczne przygotowane do wyparzenia

24

Fot. 24. Przygotowane mechanicznie zęby sztuczne punktowo wklejone do klucza z silikonu

Fot. 25. Prawidłowo przygotowana proporcja polimer i monomer akrylu mikroperłkowego

25

Fot. 26. Wertykulator w polimeryzatorze – poziom wody o temp. 45°C do wysokości modelu

26

Fot. 27. Proteza akrylowa od strony dośluzówkowej

27

28

Fot. 28. Trzon protezy akrylowej bezpośrednio po polimeryzacji

29

Fot. 29. Gotowa proteza akrylowa od strony przedsionka

30

Fot. 30. Modyfikowane systemem Gengi Colors trzony protez akrylowych